

Την εξωτερική πολιτική θα πρέπει να διέπει ο πραγματισμός.

Πριν ένα περίπου μήνα, εδημιουργήθηκε αρκετός σάλος εξ αιτίας της αποχής που τήρησε ο Βουλευτής της ΕΔΕΚ κος Χατζηδημητρίου στο Συμβούλιο της Ευρώπης, αναφορικά με τα γνωστά τιμωρητικά μέτρα που πήρε η Ελλάδα, εναντίον της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας.

Τελικά, ύστερα απο τα έντονα πυρά που δέχθηκε ο κος Χατζηδημητρίου απο τα δύο δεξιά κοινοβουλευτικά κόμματα αλλά και το δικό του και τις δύσκολες στιγμές που πέρασε ο ίδιος, η υπόθεση έπεσε στα μαλακά και το θέμα πάει να ξεχαστεί.

Κι όμως η ενέργεια αυτή του κος Χατζηδημητρίου, ανεξάρτητα αν ήταν σωστή ή λάθος, προσφερόταν για έντονο αν μη τι άλλο προβληματισμό, όσον αφορά την εξωτερική πολιτική της Κύπρου. Κρίθηκε ωστόσο και αυτή η πράξη με καθαρά συναισθηματικά κριτήρια, όπως ακριβώς και τόσες άλλες.

Είναι αναντίλεκτο γεγονός, ότι η Κύπρος εξακολουθεί ακόμα να είναι ανεξάρτητο κράτος, αναγνωρισμένο απ όλους εκτός την Τουρκία. Ενα κράτος που απο τον καιρό της ανεξαρτησίας ανήκε στο στρατόπεδο των αδεσμεύτων και με συμμάχους το Σοβιετικό στρατόπεδο (και την Ελλάδα φυσικά), προσπαθούσε να εξουδετερώσει τις εναντίον του ενέργειες, που προέρχονταν απο συγκεκριμένη πλευρά της Νατοϊκής Συμμαχίας και να διατηρήσει την πολιτική του οντότητα.

Σ' όλο αυτό το διάστημα, όντας συνεπικουρος της Κύπρου, δεν έπαυε η Ελλάδα να ανήκει στην οργάνωση της Δυτικοευρωπαϊκής συμμαχίας, το ΝΑΤΟ. Ο οποιοσδήποτε αντικειμενικός μελετητής της παγκόσμιας πολιτικής σκηνής, θα έπρεπε όλα αυτά τα χρόνια να αντιλαμβάνεται ότι, ανεξάρτητα απο τους πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ της Κύπρου, των Ελληνοκυπρίων για την ακρίβεια και της Ελλάδας, η εξωτερική πολιτική των δυο χωρών, δεν μπορούσε εξ αντικειμένου να κινείται στα ίδια πλαίσια.

Τούτο ήταν ιδιαίτερα εμφανές στα πρώτα χρόνια της ζωής της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας, όταν ο τρόπος που πολιτευόταν η Κύπρος έχαιρε κάποιας γενικότερης εκτίμησης ανάμεσα στα περισσότερα κράτη το ΟΗΕ. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, τόσο η εξασθένηση του ρόλου των αδεσμεύτων όσο και η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, είχαν σαν αποτέλεσμα η πολιτική αυτή να διαφοροποιηθεί χωρίς ωστόσο να χαρακτηρίζεται απο την απόρριψη των τριτοκοσμικών χωρών και την πλήρη ταύτιση με τη Νατοϊκή συμμαχία. Και γίνεται αυτή η παρατήρηση, σε πλήρη

επίγνωση του γεγονότος ότι, η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO έχουν σήμερα πολύ μεγάλο μέρος της επιφάνειάς τους να εφάπτεται και να συμπίπτει.

Ταυτόχρονα δεν θα πρέπει να παροράται ότι η Ελλάδα, που αποτελεί ένα από τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορεί να διατηρεί ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική γιατί αυτό θα συγκρουόταν με το κοινοτικό καθεστώς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Βοσνιακό, όπου οι διαφορετικές αντικρύσεις της Ελλάδας σε σχέση με τους άλλους εταίρους της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν απέτρεψαν κάποιες αποφάσεις που δεν εύρισκαν σύμφωνη την Ελλάδα. Ένα άλλο ακόμα πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, είναι εκείνο της περίπτωσης της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, όπου οι έντονες αντιδράσεις της Ελλάδας, όχι μόνο δεν απέτρεψαν την αναγνώριση του κρατιδίου από πλειάδα σημαντικών ευρωπαϊκών χωρών αλλά εξ αιτίας των μέτρων που έχει πάρει εναντίον του κρατιδίου θα βρεθεί η Ελλάδα ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Στην πράξη, στην ολότητά τους τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν απορρίψει αυτά τα μέτρα, και έχουν δώσει στην Ελλάδα κάποιο χρόνο ώστε να μπορέσει προσηματικά να τα αναιρέσει. Σαφής απόδειξη κατά την άποψή μας ότι δε μπορεί από μόνη της η Ελλάδα να αποφασίζει για την εξωτερική της πολιτική.

Είναι λοιπόν η Ελληνική εξωτερική πολιτική, υποχρεωμένη να συμβαδίζει με εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά ακόμα να μη συγκρούεται με εκείνη του NATO. Σε αντίθεση η Κύπρος δεν έχει αυτές τις δεσμεύσεις, έστω και αν λογοι σκοπιμότητας ή φρόνησης της επιβάλλουν να μη αφίσταται της ευρύτερης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, η πλήρης ταύτιση της Κυπριακής με την Ελληνική εξωτερική πολιτική, δεν μπορεί να είναι πάντοτε εφικτή ή ίσως ακόμα, σε μερικές περιπτώσεις να επιβάλλεται να μην είναι. Το αντίθετο, είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις και στην μία και στην άλλη χώρα να εξυπακούει σημαντικό πολιτικό κόστος και να δημιουργήσει ανεπιθύμητες εντυπώσεις, αν όχι καταστάσεις, σε μια εποχή που το κύρος της Ελλάδας ανάμεσα στους Ευρωπαίους της εταίρους, δύσκολα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν υψηλό, ενώ για την Κύπρο, ανεξάρτητα του τί δηλώσεις γίνονται, οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αγωνιούν να την δούν να γίνεται μέλος. Τη στιγμή που έντονα προσπαθεί να γίνει δεκτή στην Κοινότητα, το τελευταίο πράγμα που θάπρεπε να επιδιώξει η Κύπρος, θα ήταν να προβάλει την εικόνα μίας χώρας όχι ευρωπαϊκών προδιαγραφών, αλλά επαρχιώτικων αντικρύσεων και φυλετικών προσανατολισμών.

Είναι η γνώμη μας ότι, έχοντας εξασφαλίσει την δυνατότητα ανταπόκρισης στους περισσότερους οικονομικούς δείκτες, που της επιτρέπουν την εισδοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ήταν σοβαρότατο σφάλμα για την Κύπρο, να εξακολουθήσει να προβάλλει είτε την εικόνα του alter ego της Ελλάδας είτε του δορυφόρου. Δεν χρειάζεται νάχει κανείς πολύ μυαλό για να καταλάβει ότι τη στιγμή που η ίση ψήφος των μικρότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενοχλεί τις μεγαλύτερες - τη Γερμανία κυρίως - η εντύπωση ότι, η εισδοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα εσήμαινε τίποτε άλλο παρά μια δεύτερη ψήφο διαρκείας για την Ελλάδα, καθόλου δεν θα ήταν υποβοηθητική, στην προσπάθεια της χώρας μας για εισδοχή στην Κοινότητα.

Οι γραμμές αυτές δεν σύρονται για να υποδείξουν ότι η εξωτερική πολιτική της Ελλάδος και της Κύπρου δεν θα πρέπει να συγκλίνουν ή ότι οι δύο χώρες θα πρέπει να συμπεριφέρονται ως η μία να είναι η Μογγολία και η άλλη το Περού. Οι πολιτιστικοί δεσμοί της Κύπρου με την Ελλάδα είναι δεδομένοι και τούτο δεν μπορεί παρά να επηρεάζει τις ευρύτερες αντικρύσεις των δύο χωρών. Ομως θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι, η εξωτερική πολιτική των δύο χωρών δεν μπορεί να προδιαγραφεται πλήρως απο κοινού, να εφάπτεται στην ολότητά της και να μοιάζει σαν δύο σταγόνες νερού.

Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι, για το ίδιο το συμφέρον των δύο χωρών θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις διαφορετικής συμπεριφοράς. Μάλιστα μιά σωστή στρατηγική επιβάλλει οι κινήσεις των δύο χωρών εις το τέλος της ημέρας να είναι τέτοιες, που να προσπορίζουν και στις δύο το μέγιστο δυνατό όφελος και όχι τη μέγιστη ζημιά, χάριν απλώς της ταύτισης ή της συμπόρευσης.

Το σύρσιμο της μιάς εκ των δύο χωρών, σε λανθασμένους ή απο χέρι χαμένους χειρισμούς της άλλης, καθόλου δεν θα μπορούσε στα πλαίσια της πολιτικής να χαρακτηριστεί σαν πατριωτική ενέργεια. Αντίθετα θα ήταν μιά άσοφη αντίκρουση, και άστοχη σπατάλη αξιοπιστίας, που σε προοπτική θα έτεινε να ζημιώσει την υπόθεση και των δύο χωρών.

Πέρα απο την συνεννόηση, που σίγουρα είναι αναγκαία και επιθυμητή, δεν παύουν οι δυο χώρες να έχουν δυο χωριστές κυβερνήσεις, που εκλέγονται απο δυο ξεχωριστά πληθυσμιακά σύνολα. Αν υποθέσουμε ότι γίνονται για το Κυπριακό από μέρους της Κυπριακής Κυβερνήσης κάποιοι λανθασμένοι χειρισμοί, δεν θα ήταν λογικό για την Ελλάδα να προσαρμόσει την εξωτερική πολιτική της κατα τρόπο που να δεχτεί και εκείνη τις ίδιες αρνητικές επιπτώσεις που θα έχει η Κύπρος. Παρόμοια, αν υποθέσουμε ότι κάποιοι χειρισμοί της Ελλάδας όσον αφορά το θέμα της πρώην

Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας δεν είναι ορθοί, θάταν λάθος για την Κύπρο να σπεύσει να γίνει δέκτης των οποιωνδήποτε αρνητικών επιπτώσεων που θα είχαν οι μη σωστοί χειρισμοί.

Κάτι τέτοιο θα είχε μακροπρόθεσμα σαν αποτέλεσμα την μείωση της αξιοπιστίας στη διεθνή πολιτική σκηνή και των δύο χωρών, με την ταυτόχρονη μείωση της ικανότητας των δύο χωρών να αλληλοβοηθούνται οσάκις τούτο χρειάζεται. Δε χρειάζεται να τονισθεί ότι, η αλληλοβοήθεια είναι πιά πιθανόν να έχει αντίκτυπο όταν γίνεται απο θέσης ισχύος και των δύο χωρών, παρά αποδυνάμωσης και μειωμένης εκτίμησης και κύρους.

Συμπερασματικά, η πολιτική ηγεσία της χώρας αλλά και ο μέσος Κύπριος πολίτης, θα πρέπει να αντιληφθούν ότι όσο αναντίλεκτη είναι η πολιτιστική κοινότητα ή ταύτιση ανάμεσα στην Ελλάδα και τους Ελληνοκυπρίους, άλλο τόσο αναντίλεκτο είναι το γεγονός ότι η Ελλάδα και η Κύπρος αποτελούν δυο χωριστά κράτη, δυο ξεχωριστές πολιτικές οντότητες, με τους δικούς τους θεσμούς η καθε μιά και τις δικές τους επιδιώξεις, υποχρεώσεις και προβλήματα.

Είναι η γνώμη μας ότι, η μή αναγνώριση αυτής της κεφαλαιώδους σημασίας πραγματικότητας, τίποτε το καλό δεν θα προσπορίσει στην Ελλάδα ούτε φυσικά και στην Κύπρο. Πολύ περισσότερο όταν, τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Εκείνο που χρειάζεται είναι καθαρή πολιτική σκέψη, διορατικότητα και προπάντων σωστή στρατηγική και αποστασιοποίηση απο παρορμητικές ενέργειες και συναισθηματισμούς.

Η πολιτική αποτελεί μια σύνθεση πολύπλοκων ενεργειών, μικρό μόνο μέρος των οποίων γίνεται αντιληπτό ή βλέπει το φώς της δημοσιότητας. Εχει ανάγκη η πολιτική απο έμπειρους, πραγματιστές και διορατικούς πολιτικούς, των οποίων η σκέψη και οι ενέργειες δεν θα πρέπει να διαβρώνονται και να καθοδηγούνται απο τις επιθυμίες και παρορμήσεις του μέσου πολίτη.

Χωρίς να είναι πρόθεσή μας να δικαιολογήσουμε - αν και μπορούμε να αιτιολογήσουμε - την ενέργεια του αντιπροέδρου της ΕΔΕΚ, θέλουμε να πιστεύουμε ότι η πρόσφατη ενέργεια δεν θα περάσει στην ιστορία σαν ένα λάθος του κου Χατζηδημητρίου αλλά στα ψηλότερα στρώματα της πολιτικής ηγεσίας τουλάχιστον, θα προκαλέσει τον αναγκαίο προβληματισμό και θα βοηθήσει στη λήψη των σωστών αποφάσεων.

Η Κύπρος είναι πολύ μικρή και η θέση στην οποίαν έχει περιέλθει πολιτικά δεν είναι τίποτε λιγότερο απο δεινή, έτσι που να μήν έχει την πολυτέλεια να αντέξει κι

άλλους χειρισμούς που να εδράζονται στο συναίσθημα και τον ευσεβοποθισμό, παρά στην ορθή και πραγματιστική πολιτική κρίση.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

8.4.94